

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет (ННІ) аграрного менеджменту

« ___ » червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТНИМИ РИЗИКАМИ»**

Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»
Спеціальність D3 «Менеджмент»
Освітня програма «Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами»
Факультет (ННІ) Аграрного менеджменту
Розробники: Деліні М.М., професор кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, доктор економічних наук, професор,
Дергач А.В., доцент кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, кандидат наук з державного управління, доцент
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2026 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету аграрного менеджменту

_____ Валерій БОНДАРЕНКО
«__» червня 2025 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри виробничого
та інвестиційного менеджменту
протокол № 14 від «27» травня 2026 р.

Завідувач кафедри _____ Тетяна ВЛАСЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Управління інвестиційною діяльністю та
міжнародними проектами»

_____ Лідія Шинкарук

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТНИМИ РИЗИКАМИ»**

Галузь знань Д «Бізнес, адміністрування та право»
Спеціальність ДЗ «Менеджмент»
Освітня програма «Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами»
Факультет (ННІ) Аграрного менеджменту
Розробники: Деліні М.М., професор кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, доктор економічних наук, професор, Дергач А.В., доцент кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, кандидат наук з державного управління, доцент
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Опис навчальної дисципліни «Управління проєктними ризиками»

(до 1000 друкованих знаків)

Дисципліна «Управління проєктними ризиками» є обов'язковою компонентою ОПП, яка спрямована на формування у студентів сучасного бачення процесів управління проєктами та проєктними ризиками в організаціях різного типу.

Вивчення дисципліни дозволяє впровадити сучасні теоретичні підходи у практику управління проєктами та набувають особливої актуальності в Україні, оскільки в умовах війни зростає фактор ризику та невизначеності, необхідним стає оновлення виробництва та залучення іноземних інвесторів вимагають покращення керованості при реалізації проєктних пропозицій у швидко змінюваних умовах зовнішнього середовища та обмеженості ресурсів організації. Завданням вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів із питань: планування та реалізації проєкту; обрання джерел фінансування реалізації проєкту; обґрунтування напрямів вкладання власних коштів організації; забезпечення максимальної прибутковості проєктів; оцінки та управління ризиками проєкту.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>магістр</i>	
Спеціальність	<i>D3 «Менеджмент»</i>	
Освітня програма	<i>«Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проєктами»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт (робота) (за наявності)	1	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>8 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>10 год.</i>
Лабораторні заняття	<i>- год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	<i>132 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>4 год.</i>	

1. **Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни**

Метою вивчення дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками з проблем управління проектами, зокрема ризиками проекту, що забезпечує впровадження міжнародних стандартів проектного менеджменту та орієнтацію на створення та дотримання формалізованих процедур, які регламентовані за часом реалізації, дотриманням вимог забезпечення фінансовими, матеріальними і трудовими ресурсами.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Управління проектними ризиками» (за їх наявності): ОК1. Інвестиційний менеджмент; ОК9. Проектне фінансування.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;

СК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 04. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;

ПРН 06. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усь ого	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. Теоретичні засади управління проектами													
Тема 1. Загальна характеристика управління проектами із врахуванням Цілей сталого розвитку	1-2	23	4	4			15	24	1	1			22
Тема 2. Обґрунтування доцільності проекту	3-5	25	5	5			15	25	1	2			22
Тема 3. Загальні підходи до планування проєктів	5-7	25	5	5			15	26	2	2			22
Разом за модулем 1	73		14	14			45	75	4	5			66
Модуль 2. Управління ризиками в проєктній діяльності													
Тема 4. Управління проектами в умовах невизначеності і ризику	8-9	20	4	4			12	19	1	1			17
Тема 5. Принципи, завдання та етапи процесу управління проєктними ризиками	10-11	20	4	4			12	19	1	2			16
Тема 6. Управління ризиками в проєктах	12-13	20	4	4			12	18	1	1			16
Тема 7. Процес моніторингу, контролю та аудиту для ефективного управління проєктними ризиками	14-15	17	4	4			9	19	1	1			17
Разом за модулем 2	77		16	16			45	75	4	5			66
Усього годин	150		30	30			90	150	8	10			132
Курсовий проєкт (робота) з <u>Управління проєктними ризиками</u> (якщо є в навчальному плані)													
Усього годин	150		30	30			90	150	8	10			132

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна характеристика управління проектами із врахуванням Цілей сталого розвитку	4
2	Обґрунтування доцільності проекту	5
3	Загальні підходи до планування проєктів	5
4	Управління проектами в умовах невизначеності і ризику	4
5	Принципи, завдання та етапи процесу управління проєктними ризиками	4
6	Управління ризиками в проєктах	4
7	Процес моніторингу, контролю та аудиту для ефективного управління проєктними ризиками	4
	<i>Разом</i>	30

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	<i>Змістовний модуль 1.</i>	
1	Поняття та сутність управління проектами	2
2	Сучасний стан розвитку управління проектами	2
3	Підходи до визначення етапів життєвого циклу проекту	2
4	Стратегічне планування проекту	3
5	Структуризація проекту	3
6	Методи планування проекту	2
	<i>Змістовний модуль 2.</i>	
7	Управління проектами в умовах невизначеності і ризику	2
8	Характеристика джерел виникнення ризиків проекту	2
9	Етапізація процесу управління ризиками	2
10	Принципи та завдання управління проектними ризиками	2
11	Процес управління ризиками в проектах	2
12	Правила стратегії управління ризиками	2
13	Моніторинг, контроль та аудит для ефективного управління проектними ризиками	2
14	Вплив ризиків на ефективне управління проектами	2
	<i>Разом</i>	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Модуль 1.</i> Визначення зовнішніх, внутрішніх факторів проекту та основних загроз його діяльності	45
2	<i>Модуль 2.</i> Опис та визначення ймовірності настання ризиків проекту, засоби правління ними	45
	<i>Разом</i>	90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

(*вибрати необхідне чи доповнити*)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних робіт, проектів;
- екзамен.

7. Методи навчання (*вибрати необхідне чи доповнити*):

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проектного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання	
Модуль 1. Теоретичні засади управління проектами			
Практична робота 1. Поняття та сутність управління проектами	ПРН 04, 06. У тому числі знати теоретичні засади управління проектами, методи оцінювання проєктів, систему управління проектами, моделі побудови проєктної команди; вміти визначати оточення і учасників проєкту, надавати оцінку життєздатності проєкту, застосовувати принципи формування проєктної команди.	6	
Практична робота 2. Сучасний стан розвитку управління проектами		6	
Практична робота 3. Підходи до визначення етапів життєвого циклу проєкту		6	
Практична робота 4. Стратегічне планування проєкту		8	
Практична робота 5. Структуризація проєкту		6	
Практична робота 6. Методи планування проєкту		8	
Самостійна робота 1. Визначення зовнішніх, внутрішніх факторів проєкту та основних загроз його діяльності		30	
Модульна контрольна робота 1.		30	
Разом за модулем 1		100	
Модуль 2. Управління ризиками в проєктній діяльності			
Практична робота 7. Управління проектами в умовах невизначеності і ризику	ПРН 04, 06. У тому числі знати проєктні ризики та їх класифікації, види інвестиційного ризику, методи управління проєктними ризиками; вміти розпізнавати, оцінювати та прогнозувати ризики на основі теоретичних знань, розпізнавати, оцінювати та прогнозувати інвестиційні ризики на основі теоретичних знань, застосовувати на практичних прикладах інструменти управління проєктними ризиками, застосовувати на практичних прикладах методи аналізу і зниження ризиків.	5	
Практична робота 8. Характеристика джерел виникнення ризиків проєкту		5	
Практична робота 9. Етапізація процесу управління ризиками		5	
Практична робота 10. Принципи та завдання управління проєктними ризиками		5	
Практична робота 11. Процес управління ризиками в проєктах		5	
Практична робота 12. Правила стратегії управління ризиками		5	
Практична робота 13. Моніторинг, контроль та аудит для ефективного управління проєктними ризиками		5	
Практична робота 14. Вплив ризиків на ефективне управління проектами		5	
Самостійна робота 2. Опис та визначення ймовірності настання ризиків проєкту, засоби правління ними		30	
Модульна контрольна робота 2.			30
Разом за модулем 2			100
Навчальна робота		$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік		30	
Всього за курс		(Навчальна робота + екзамен) \leq 100	
Курсовий проєкт/робота з _____			

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Практичні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни до закінчення вивчення поточного модуля. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) і дозволяється в термін до закінчення наступного модуля.
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час проведення поточного модульного контролю та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Виконані письмові роботи (курсіві роботи, реферати тощо) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим для всіх студентів групи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись згідно з індивідуальним навчальним планом, затвердженим у визначеному порядку (в он-лайн форматі за погодженням із деканом факультету). Пропущені лекції, після їх опрацювання здобувачем вищої освіти, відпрацьовуються у вигляді співбесіди з викладачем. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються студентами в навчально-науковій лабораторії кафедри.

9. Навчально-методичне забезпечення:

- Електронний навчальний курс «Управління проєктами: управління проєктними ризиками»: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4015> ;
- Управління бізнес-проєктами: навчальний посібник для студентів зі спеціальності 073 «Менеджмент». Л.В. Шинкарук, М.М. Деліні, А.В. Суханова, К.А. Алексеєва. Київ : НУБіП, 2021. 325 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u317/2021_posibnik_ubp.pdf (електронна бібліотека).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Блага Н. В. Управління проєктами : навч. посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3870/1/%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D0%B0%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%BA%D1%82%D0%B0%D0%BC%D0%B8.pdf>.
2. Бутенко, В., Байдацький, М. Теоретичні основи формування системи управління ризиками на підприємстві. Економіка та суспільство, (50), 2023. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-35>.
3. Горбаченко С.А. Проектний менеджмент : навчально-методичний посібник для підготовки здобувачів вищої освіти галузі знань 12 «Інформаційні технології». Одеса, 2020. 263 с. URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle>.
4. Данченко О. Б., Занора В. О. Проектний менеджмент: управління ризиками та змінами в процесах прийняття управлінських рішень : монографія. Черкаси : ПП Чабаненко Ю.А., 2019. 278 с.
5. Деліні М.М., Ван І. Теоретичні засади формування системи ризик-менеджменту підприємств. Інвестиції: практика та досвід, №20 (2024), с. 40-46. DOI : <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.20.40>
6. Кавтиш О.П. Моделі управління проєктами: рекомендації до виконання розрахункової роботи [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. денної та заочної форм навчання другого магістерського рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економічна кібернетика». Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 60 с.
7. Кравченко М.О., Бояринова К.О., Копішинська К.О. Управління ризиками: навчальний наочний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432.
8. Кривенець А. Від хаосу до проектного менеджменту. Worksection: Українська система управління проєктами. 2021. URL : <https://worksection.com/ua/blog/from-chaos-to-project-management.html>.
9. Мех К., Федулова І. Формування системи ризик-менеджменту на підприємстві. Економіка та суспільство, (43), 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-58>
10. Настанова РМВОК: Настанова до зводу Знань з управління проєктами. 7-е видання та стандарт з управління проєктами. Вид-во Project Management Institute. Ukraine. URL: <https://pmiukraine.org/pmbok7/>.
11. Погончук А., Тюріна Н. Теоретичні засади управління ризиками в діяльності підприємства за умов невизначеності. Міжнародний науковий журнал «Грааль науки», №30 (серпень, 2023). С. 89-95. DOI : <https://doi.org/10.36074/grail-ofscience.04.08.2023.012>
12. Про затвердження Методики виявлення ризиків, пов'язаних з державно-приватним партнерством, їх оцінки та визначення форми управління ними: Постанова КМУ від 16.02.2011 р. №232. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232-2011-%D0%BF#Text>
13. Приймак В. М. Управління проєктами. Збірник кейсів : навч. посіб. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2021. 268 с. URL: :

https://www.researchgate.net/publication/344136281_Upravlinna_proektami_Zbirnik_k_ejsiv.

14. Савченко М.В., Солоненко Ю.В. Управління ризиками на підприємствах сімейного бізнесу. Економіка і організація управління. №2 (34), 2019. С. 28-36.
15. Стешенко О. Д. Ризикологія: Навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2019. 180с.
16. Словник термінів з управління проєктами: PMI Версія 3.3, травень 2022 р. URL: https://pmiukraine.org/wp-content/uploads/2022/05/PMILexicon3.3_Ukr.pdf.
17. Шашкова Н.І., Фадеева І.Г., & Казакова Т.С. (2021). Управління проєктами в ІТ сфері: застосування гнучких методологій. *Наукові Записки Львівського Університету Бізнесу та Права*. Серія Економічна. Серія Юридична, 28, 166–172. <https://doi.org/10.5281/zenodo.5346802>.
18. Усов М. А. До питання застосування методу аналізу ієрархій. Вісник НТУ «ХПІ». Серія «Економічні науки». 2019. № 24. С. 144–147.
19. Шереметинська О.В., Тюха І.В., Тур О.В. Особливості управління ризиками при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Ефективна економіка. №5, 2022. DOI : 10.32702/2307-2105-2022.5.78
20. Evaluating Risk. URL: <https://ag.purdue.edu/commercialag/farmrisk/evaluating-risk/>
21. ISO 31000:2018. Risk management: Guidelines. International Organization for Standardization. URL: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:31000:en>
22. Risk Appetite and other Terms vs Performance Measurement Scorecard terms. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ektmWa2b9VQ>
23. The Global Risks Report 2021. World Economic Forum. 16th Edition. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2021.pdf
Інформаційні ресурси:
24. Глобал Форум щодо Управління проєктами. URL: <http://www.pmforum.org>.
25. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.04.2025).
26. Книги, присвячені управлінню проєктами та інструментам управління проєктами. URL: <http://www.projectmanagement.com/books>
27. Міжнародна Асоціація управління проєктами IPMA (Швейцарія). Офіційний сайт. URL: <http://www.ipma.ch>.
28. Risk: офіційний вебсайт. URL: <https://www.palisade.com/risk/#understand>
29. ModelRisk: офіційний вебсайт URL: <https://www.vosesoftware.com/products/modelrisk/>
30. Risk Simulator: офіційний вебсайт. URL: <https://www.realoptionsvaluation.com/risk-simulator>
31. RiskyProject: офіційний вебсайт. URL: <https://intaver.com/>
32. Принципи та інструменти керування проєктами. Ініціювання проєкту. Б24 – Інформаційний Бізнес Портал. URL : <https://www.buh24.com.ua/printsipi-ta-instrumenti-keruvannya-proektami-iniciyuvannya-proektu/>
33. Проєкт про бізнес-технології (головні теми: кооперація, системи управління якістю, маркетинг і Internet, дисконтна програма): веб-сайт. URL : <http://udc.com.ua/>
34. McKinsey Quarterly (Електронний журнал консалтингової компанії McKinsey, присвячений управлінню бізнесом у різних галузях): веб-сайт. URL : <http://www.management.com.ua/links/goto.php?id=37>